

MANTELZORGBELEID

Inhoud

MANTELZORGBELEID	1
Inleiding	3
1. Wat is mantelzorg	4
3. Uitwerking beleidsuitgangspunten	7
• Communicatie en informatie.....	7
• Rol in het zorgproces > bij aanvang en tijdens de periode (zorgleefplannen)	7
• Ondersteuningsaanbod aan mantelzorgers	7
• Scholing (personeel).....	8
• Netwerkontwikkeling > samenwerken met andere organisaties	8
4. Borging	8

Inleiding

Stichting Bethanië biedt verpleegzorg, thuiszorg, huishoudelijke zorg en dagbesteding op de locaties Bethanië (Ede) en Wichumerloo (Wekerom) en hospice zorg op de locatie in Ede. (Vrijwillige) medewerkers van Bethanië werken vanuit een protestants christelijke identiteit. Bethanië is er op gericht cliënten in staat te stellen hun zelfstandige leefwijze te herstellen en/of zo lang mogelijk te handhaven in een comfortabele woonomgeving. Wanneer een zelfstandige leefwijze niet meer (volledig) mogelijk is, wordt er naar gestreefd deze leefwijze zoveel mogelijk voort te zetten met hulp van familie en vrienden (mantelzorgers) die betrokken zijn bij het leven van de bewoners/cliënten. In de ondersteuning en zorg kunnen zij een belangrijke rol blijven vervullen.

Zo vormen mantelzorgers met (vrijwillige) medewerkers van Bethanië een stevig netwerk voor de bewoners/cliënten van Bethanië en voelen zowel de bewoners/cliënten als de mantelzorgers zich thuis binnen Bethanië en Wichumerloo.

Dit mantelzorgbeleid is een vervolg op het geformuleerde Mantelzorgbeleid 2012-2015 en de herzieningen van het beleid in 2016 en vastgesteld voor de periode 2017-2020.

1. Wat is mantelzorg

Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en buren.

Belangrijk kenmerk is de al bestaande persoonlijke band tussen de mantelzorger en zijn of haar naaste. Daarnaast gaat het om langdurige zorg die onbetaald is. We spreken over mantelzorg als het gaat om zorg die de gewone zorg van mensen voor elkaar qua duur, intensiteit en/of zwaarte overstijgt. Een eerste contactpersoon van een cliënt hoeft niet direct de centrale mantelzorger te zijn. Niet iedereen heeft een mantelzorger.

De meeste mantelzorgers vinden het vanzelfsprekend om voor hun naaste te zorgen, maar ze kunnen wel tegen tal van problemen aanlopen. Zo is het bijvoorbeeld moeilijk om de zorg te combineren met een betaalde baan en/of een gezin, zeker als de naaste niet in de nabije omgeving woont. Een mantelzorger kan zich daardoor zwaar belast of overbelast voelen. Mantelzorg is onmisbaar voor vertrouwde zorg en begeleiding van de mensen met een zorgvraag. Oog voor de (belasting) van de mantelzorger is eveneens van belang.

Mantelzorg vs. vrijwilligerswerk

Er is een groot verschil tussen vrijwilligerswerk en mantelzorg. Men kiest er niet voor om mantelzorger te worden. Het overkomt je, omdat je een emotionele band hebt met degene die zorg nodig heeft. Mantelzorgers zorgen misschien wel 24 uur per dag en ze kunnen de zorg niet zomaar beëindigen. Mantelzorgers mogen verpleeg- en verzorgende taken uitvoeren. Dit gebeurt altijd na overleg met betrokken EVV-er.

Wanneer men start als vrijwilliger, is dat een bewuste keuze en is er (nog) geen sprake van een emotionele band met de hulpvrager. Daarnaast zorgt de vrijwilliger een afgebakende, afgesproken periode (bijvoorbeeld een dagdeel per week) meestal voor meer dan één zorgvrager en kan de vrijwilliger de zorg en/of begeleiding op eigen initiatief beëindigen. Vrijwilligers werken in georganiseerd verband en werken volgens een taakomschrijving.

Vrijwilligers in Bethanië hebben een vrijwilligersovereenkomst en hebben structureel overleg met hun contactpersoon op de afdeling. Van mantelzorgers worden de gegevens geregistreerd worden in het ECD en in het zorgleefplan van de bewoner/cliënt wordt vastgelegd welke taken de mantelzorger(s) vervullen voor hun geliefde en/of voor medebewoners/- cliënten. Er zal structureel contact zijn tussen de mantelzorger en de EVV-er in de MDO's (2 keer per jaar) en regelmatig tussentijds met alle teamleden die betrokken zijn bij de zorg en begeleiding. Vrijwilligers verrichten geen verzorgende- en/of verpleegtaken.

Om er voor te zorgen dat medewerkers weten met wie ze te maken hebben en wat diegene kan betekenen, is het belangrijk om te weten wat de verschillen zijn tussen mantelzorgers en vrijwilligers.

Zorg door mantelzorger	Zorg door vrijwilliger
Niet afdwingbaar door de overheid, in principe vrije keus, maar wel sprake van morele plicht.	Niet afdwingbaar door de overheid, wel stimulerend. Vrije keus.

(meestal) geen bewuste keuze, het overkomt iemand	Bewuste keuze
Motivatie: uit liefde, verantwoordelijkheid en behulpzaamheid	Motivatie: uit liefde, verantwoordelijkheid, maatschappelijke betrokkenheid, ervaring opdoen, verrijking van het eigen leven.
Verzorgende- en/of verpleegtaken na overleg met EVV-er	Geen verzorgende- en/of verpleegtaken
Honorering: onbetaald	Honorering: onbetaald, mogelijk vergoeding
Ongeorganiseerd	Vanuit georganiseerd verband
Doorlopend	Afgebakend in tijd
Ongedifferentieerd, alle taken die zich voordoen	Eigen keuze voor type werk
Beperkend qua contacten	Collegiale contacten
Geen feedback	Coördinatie, deskundigheidsbevordering
Risico van overbelasting en isolement	Mogelijke druk vanwege vervaging van de grens tussen professionele zorg en vrijwilligerswerk.

Bethanië heeft dit mantelzorgbeleid ontwikkeld omdat:

- Het voor bewoners en cliënten waardevol is dat vertrouwde mensen uit hun omgeving betrokken blijven bij de zorg en begeleiding;
- Bethanië duidelijkheid wil bieden aan mantelzorgers en (vrijwillige) medewerkers over verwachtingen, mogelijkheden en grenzen m.b.t. samenwerking in de zorg en begeleiding;
- Bethanië streeft naar een opbouwende samenwerking: afstemming tussen mantelzorg en (vrijwillige) medewerkers en het samen optrekken in de zorg en begeleiding zorgt voor een waardevolle woon- en leefomgeving. Daarnaast is er oog voor de mantelzorgers: zij worden gezien en gehoord en waar nodig ondersteund.

2. Visie op mantelzorg: beleidsuitgangspunten

Mantelzorgers (familie, vrienden en burens) spelen een grote rol in het leven van de bewoners/cliënten van Bethanië. Het is waardevol wanneer mantelzorgers betrokken blijven bij het leven van hun geliefden, ook wanneer deze meer zorg en ondersteuning krijgt aangeboden door (vrijwillige) medewerkers van Bethanië.

Uitgangspunten met betrekking tot mantelzorgers:

Mantelzorgers hebben vaak al zorg verleend aan hun naaste voordat deze in Bethanië komt en zij kennen hun naaste goed. Met hun kennis en ervaringsdeskundigheid kunnen mantelzorgers helpen om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat voor de naaste belangrijk is.

Medewerkers van Bethanië gaan in gesprek met mantelzorgers om te achterhalen wat de gewoonten en gebruiken waren van de nieuwe bewoners/cliënten. Met als doel om de professionele zorg hierop zoveel mogelijk te laten aansluiten. De mantelzorger wordt

ondersteund in praktische en emotionele zaken (bijvoorbeeld rond een verhuizing) en door middel van goede informatie.

De EVV-er van de bewoner/cliënt is ook eerste aanspreekpunt voor de mantelzorgers. De afspraken die worden gemaakt over inzet van de mantelzorgers worden vastgelegd in het zorgleefplan van de bewoner/cliënt.

Uitgangspunten met betrekking tot medewerkers

(Vrijwillige) medewerkers van Bethanië benaderen de mantelzorgers gastvrij. Het is ons gezamenlijk streven dat ook mantelzorgers zich thuis voelen binnen Bethanië/Wichumerloo.

Daarnaast zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- Communicatie en informatie
- Rol in het zorgproces
- Ondersteuningsaanbod aan mantelzorgers
- Scholing (personeel)
- Belangenbehartiging > bijvoorbeeld via cliëntenraad
- Netwerkontwikkeling > samenwerken met andere organisaties

3. Uitwerking beleidsuitgangspunten

Communicatie en informatie

- Bethanië wil graag contact hebben en houden met de mantelzorgers. We hebben immers een gemeenschappelijk doel: dat bewoners en cliënten zich thuis voelen en goede zorg en begeleiding ontvangen;
- EVV-ers spelen hierin een cruciale rol: zij zijn het eerste aanspreekpunt voor mantelzorgers en kunnen vragen beantwoorden, een luisterend oor bieden en alert zijn op de draagkracht van mantelzorgers. Van alle medewerkers van Bethanië wordt verwacht dat zij mantelzorgers vriendelijk en gastvrij te woord staan en een luisterend oor bieden. Waar nodig worden signalen of vragen doorgegeven aan de EVV-er;
- Iedere afdeling zal 2 keer per jaar een bijeenkomst organiseren voor mantelzorgers: in een gezellige sfeer kunnen mantelzorgers elkaar ontmoeten, kan er informatie worden uitgewisseld en kunnen er dilemma's worden besproken;
- Jaarlijks zullen de mantelzorgers van bewoners/cliënten een attentie ontvangen op de Dag van de Mantelzorg;
- Op de website van Bethanië staat informatie voor mantelzorgers over allerhande thema's zoals het mantelzorgbeleid van Bethanië, respijtzorg, organisaties die ondersteuning bieden aan mantelzorgers, etc.;
- Binnen Bethanië en Wichumerloo wordt gebruik gemaakt van Familienet. Dit is een online programma waar bewoner/cliënt, familie en medewerkers berichten kunnen delen op een beveiligde persoonlijke pagina.

Rol in het zorgproces

Bij de start van de zorg en/of begeleiding gaat de EVV-er op zoek naar het levensverhaal van de nieuwe bewoner/cliënt. De mantelzorger kan hierover veel (aanvullende) informatie geven. Deze informatie over gewoonten en gebruiken, wensen m.b.t. activiteiten e.d. worden opgenomen in het zorgleefplan.

De eerste contactpersoon van de bewoner/cliënt (tevens vaak ook de directe mantelzorger) wordt 2 keer per jaar uitgenodigd voor het MDO (Multi disciplinair overleg) waarin het zorgleefplan wordt besproken en zo nodig wordt bijgesteld. Ook afspraken m.b.t. de inzet van de mantelzorgers worden geëvalueerd en opnieuw geformuleerd.

Ondersteuningsaanbod aan mantelzorgers

- Mantelzorgers kunnen met hun vragen terecht bij EVV-ers. Wanneer de EVV-er niet aanwezig is, kan worden overlegd met de dienstdoende medewerkers;
- Emotionele steun: Belangrijk is om oog en oor te hebben voor wat er bij de mantelzorger speelt in het leven van alledag. Waar mogelijk ondersteunen medewerkers de mantelzorgers hierin of zij verwijzen hen door naar organisaties die ondersteuning bieden aan mantelzorgers;
- Praktische steun richt zich op het verlichten van de taak van mantelzorgers. Ook goede randvoorwaarden zoals goede bereikbaarheid van een vaste contactpersoon, vervanging bij afwezigheid, de mogelijkheid van privacy en de mogelijkheid om te blijven eten en slapen, zijn vormen van praktische steun;

- Wie langdurig en/of intensief mantelzorgtaken vervult, kan deze zorg uit handen geven. Respijtzorg kan worden gegeven door mensen uit de eigen kring, maar ook door professionals. Gemeenten hebben sinds de invoering van de WMO (2007) een grote rol gekregen bij het organiseren van mogelijkheden van mantelzorgondersteuning en het bieden van vrijwillige respijtzorg. Zij kunnen vanuit WMO-gelden diverse vormen van respijtzorg of mantelzorgondersteuning financieren. Mantelzorgers kunnen zich desgewenst wenden tot de Gemeente Ede/Malkander.

Scholing (personeel)

Om de zorgmedewerkers te helpen de mantelzorgers te ondersteunen zal tijdens de teambijeenkomsten door de coördinatoren minimaal een maal per jaar informatie gegeven worden over de rol van mantelzorgers om daarmee helderheid te scheppen voor de (vrijwillige) medewerkers over het samenspel tussen Bethanië en mantelzorgers. Daarnaast zal met de EVV-ers door middel van scholing worden stilgestaan bij welke rol zij kunnen aannemen ten opzichte van de mantelzorger/contactpersoon en hoe zij het de mantelzorger het beste kunnen ondersteunen en begeleiden in hun taak.

Netwerkontwikkeling > samenwerken met andere organisaties

De werkgroep mantelzorg zal regelmatig contact hebben met organisaties in de nabije omgeving om zo een waardevol netwerk op te bouwen om kennis en ervaringen te kunnen delen. Te denken valt aan organisaties zoals Malkander, de gemeente Ede, zorginstellingen in de gemeente, etc.

4. Borging

Het is de verantwoordelijkheid van de werkgroep mantelzorg om vastgesteld beleid op het gebied van mantelzorg uit te voeren, dan wel te laten opnemen in de jaarwerkplannen van de afdelingen. De uitvoering bestaat uit:

- De erkenning van de mantelzorger als ervaringsdeskundige ten aanzien van zijn/haar relatie met zijn naaste. Deze respecteren als serieuze samenwerkingspartner.
- Medewerkers indien nodig wijzen op en scholen voor hun taak in de signalering van de ondersteuningsbehoefte van de mantelzorger en het omgaan met mantelzorgers.
- Medewerkers op de hoogte brengen van de mogelijkheden tot ondersteuning.
- Het vastleggen van afspraken over de inzet van mantelzorgers in het zorgleefplan van iedere bewoner/cliënt en 2-jaarlijks evalueren van deze afspraken in het MDO.
- Iedere afdeling organiseert jaarlijks 2 familie-avonden voor ontmoeting en informatie.
- Het organiseren van een attentie voor de mantelzorgers op de dag van de mantelzorg.
- Minimaal 4 maal per jaar een overleg als mantelzorg werkgroep.
- Het informeren van de manager zorg over de voortgang in de kwartaalrapportage per afdeling.

- Het begeleiden van de mantelzorgvrijwilliger/stagiaire.

Voor de EVV-er betekent dit:

- De mantelzorger betrekken bij het opstellen van het zorgleefplan (onderdeel van het cliëntendossier) (Alleen bij toestemming van de cliënt).
- De taken van de mantelzorg opnemen in het zorgleefplan.
- De behoefte aan ondersteuning inventariseren (cliënten informeren over het centrum mantelzorg).
- De mantelzorger een passend aanbod aan ondersteuning bieden.
- Bovengenoemde punten opnemen in de evaluatie en voorbereiding van de cliëntenbespreking in het MDO en vastleggen in het cliëntendossier.